

A photograph showing the lower half of a person wearing a white, short, flared dress, walking barefoot on a green lawn. The person's legs are the central focus, with the right foot lifted and the sole visible. The background is a soft-focus green lawn with some patches of dirt or stone.

Anna Brčinská

Zelené nebo

Anna Brčiaková

Zelené nebo

Vydavateľ Richard Lunter - KICOM
www.knihanj.sk

Text: Anna Brčiaková

Editor: Jana Burdová

Vydavateľ: Richard Lunter – KICOM
Telgárt 16, 976 73, IČO: 33826781

www.knihanaj.sk
info@knihanaj.sk

Vydanie prvé, 2017
ISBN: 978-80-89780-17-4

Miesto, príbeh a všetky osoby v tejto knihe sú vymyslené a akákoľvek podobnosť so skutočnými udalosťami je čisto náhodná.

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná,
kopírovaná bez písomného súhlasu majiteľa autorských práv.

Venujem mojim drahým deťom,
Bohušovi, Borisovi, Barborke a Alžbetke.

Veľmi ďakujem môjmu výnimočnému manželovi
Alojzovi za podporu a trpezlivosť.

„Bože, daj mi pokojnú myseľ, aby som prijal veci, ktoré zmeniť nemôžem. Daj mi silu, aby som zmenil veci, ktoré zmeniť môžem. A daj mi múdrosť, aby som rozlíšil jedno od druhého.“

Karl Paul Reinhold Niebuhr.

Pani Valika

Sestrička ma priviedla do izby so slovami: „vyberte si posteľ, ktorá sa vám páči.“

Stála som meravo uprostred miestnosti so štyrmi lôžkami, z ktorých jedno už komusi patrilo. Ostatné biele nemé katafalky striehli na mňa. Bez veľkého premýšľania som podišla k posteli napravo, pri okne. Táto vstúpi do dejín môjho života, napadlo mi dramaticky.

„Zložte sa a môžete ísť na polievku. Na celý obed ešte nemáte nárok.“

„Hm,“ zlatá, pomyslela som si.

Nemala som chuť na polievku. Nemala som chuť na nič. Úzkosť mi zvierala hrdlo a otáčala žalúdok. Adam mi dotiahol kufor k posteli a igelitku s potravinami, čo sme nakúpili po ceste, vyložil na paplón. Banány, jogurty, sušienky, minerálka, moja obľúbená pletenka s javorovým sirupom a pekanovými orechami... to všetko bolo v tej chvíli zbytočné.

„Je to tu zaujímavé, také... uhladené. To by si mala vidieť náš intrák...“ s významným úškrnom povedal môj syn.

„Hm.“

Chcela som ho objat, ale bol vyšší odo mňa viac ako o hlavu, tak som mu len rukami naznačila a objal on mňa.

„Ďakujem ti pekne, Adamko môj, a choď už, aby si všetko stihol.“

„Ako ti ešte môžem pomôcť? Čo potrebuješ?“

„Nič, nič, ďakujem a choď už.“ Nevedela som čo so sebou a nechcela som zneistiť aj jeho.

„Držím palce, mami, a nech sa ti darí,“ povedal presne tak, ako hovorím ja jemu, keď ho vyprevádzam z domu.

Do nemocnice ma doviezol Adam, mal ešte voľno a manžel nemusel vymeškávať z práce. Potom odviezol auto manželovi a odtiaľ už nemal ďaleko s nabaleným ruksačiskom peši na stanicu, na rýchlik. Bolo to groteskné, ako sme ráno doma balili. Ja ako starostlivá mama, som tlačila jemu do ruksaka jedlo, čo som deň predtým

nachystala, a on, už sveta skúsený, nosil do môjho kufra všetko, čo by mi v nemocnici „zaručene“ nemalo chýbať.

„Taký nožík, to musíš mať vždy po ruke. Dám ti môj, zatvárací.“

Vybalovala som pomaly a opatrne sa rozhliadala po cudzej izbe. Ničivá tieseň sa mi vtierala do duše a neprestajne sa vypytovala, ako to všetko zvládnem. Z času načas sa mi doniesli do uší útržky viet o komplikovaných operáciách iných ľudí, to mi však vrásky nerobilo. Vyšinitie zmyslov mi spôsobila predstava mojej vlastnej operácie a z nemocnice urobila hororový príznak.

Mimovoľne som podišla k oknu a upútala ma rozľahlá scenéria nemocničného parku s cestičkami v nerovnom teréne. Medzi stromami rôznych druhov a veľkostí boli nepravidelne roztrúsené drevené lavičky. A zbadala som Adama. Rýchlo som otvárala okno a volala na neho. Ľahko ma objavil, bola som na prvom poschodí, usmial sa a dlaňou mi kývol. A ja, celými pažami som mávala, ako by mi išlo o život. Slzy ako hrachy sa mi gúľali z očí a nakreslili na lícach dva potôčiky. Som ako malé dieťa, keď ho mama nechá prvýkrát samé v škôlke, uvedomila som si.

Neskoro.

Neskoro som si začala utierať tvár, nevedela som kde mám vreckovky, kde ich ten Adam dal, a prišla moja spolubývajúca. Podali sme si ruky a predstavili sa. Ja, uslzená a smrkajúca som ju asi vyľakala, vystrašene na mňa pozerala a neviem čo si myslela, že či mám smrteľnú chorobu alebo čo.

Bola taktná. Videla, že nie som v poriadku, ľahla si do postele a mlčala.

Všetko som vybalila a umiestnila ako sa dalo. Ten môj Adam... pozorový muž mi z neho rastie, pobavil ma... Keď si doma balí ruksak, nenápadne mu strčím na netradičné miesto niečo sladké, napríklad do ponožky dám čokoládovú tyčinku, alebo do kapucne mikiny obľúbený keksík, a toto vyviedol aj on mne. Do poskladaného uteráka, ani neviem kedy, vložil banán v čokoláde. Prv som sa naľakala, že čo mi to tam šuští, až keď vypadol na podlahu som sa zasmiala. Hľadala som ďalej. Toto určite nie je jediná vec ktorú schoval, ja mu vždy pripravím viac prekvapení. Vytriasala som všetko, ale nič viac som nenašla. Tak asi už nemal čas, alebo nemal nič vhodné po ruke, ale zámer mu vyšiel. Rozptýlilo ma to a vydrankalo úsmev. Ktovie, ako stihol ten vlak...

Nevedela som, čo tam mám robiť. Hodiny akoby sa vôbec neposúvali. Minúty boli roky. V robote som mnohokrát nevedela kde mi hlava stojí a tam som len tak mrhala časom. Hej, aj posledné dni som finišovala, triedila celú agendu a všetko nahadzovala do počítača, aby kolegyne ľahko našli, čo budú potrebovať. Sponkovala som k spisom svoje poznámky, aby som sa aj ja sama vyznala, keď sa vrátim.

Tá posteľ ma nijako neláka.

Poobede ľahnúť do postele?

Veď nemám teplotu!

Ani pyžamo som si neobliekla. Ja tu nebudem cez deň pobehovať v pyžame! Vzala som si pohodlný domáci úbor, ktorý si doma obliekam, keď si robím sedačkovú siestu.

Aj tu si urobím...

Ale kde? Na tých drevených stoličkách v kúte?

No len tá posteľ ostáva.

A čo v posteli? Budem pozeráť do blba?

Joj, veď som si vzala knihy...

Hej, ale nie je to nezdvornilé? Ani nie meter odo mňa je pani Valika a ja ju budem ignorovať? Záleží mi na dobrých vzťahoch.

Pár minút trvalo, kým som utíšila ten chaos v sebe a začala fungovať ako normálny človek.

Mnohokrát som viedla takýto nemý dialóg sama so sebou. Kládla som si otázky a v duchu si odpovedala. Aj niektoré postrehy a komentáre na to, čo sa dialo vôkol mňa, čo poštekli moje emócie, sa odohrávali len v mojej mysli.

Nakoniec som si predsa sadla na posteľ a začala rozhovor.

„Ste tu už dlho?“

„Sedem dní. Zajtra pôjdem domov.“

„Ach, ja tu ostanem sama?“

„Jáj, nebojte sa, ľudia prichádzajú a odchádzajú. Určite niekto príde.“

„No... a... prosím vás... trochu ma poučte, ako to tu beží...“

„No ako...? Ako v nemocnici. Nič zložité. A sestričky sú milé... všetko vám povedia. A keď chcete, na chodbe v rámku je rozpis dňa a aj iné pokyny.“

„Áno? To si pozriem...“

„Keď sa nenahneváte... ak sa smiem opýtať... máte niečo vážne? Že..., ten plač...“

A už je to tu! Ako jej to povedať? Nedokážem hovoriť s ľahkosťou o... o svojej... o svojom zdraví... Chcela som byť nad vecou, začala som odvážne...

„Musím ísť na operáciu... a veľmi ma to zaskočilo a šokovalo... a...“ Stupňovala som svoju odpoveď a triasol sa mi hlas... a skončila som ako usmoklená troska.

„Jáj, pani moja, netreba plakať, také prípady tu sú ako na bežiacom páse. Ste veľmi citlivá, neberte si to tak k srdcu. Všetko bude dobré, uvidíte... čo tam jedna operácia...“ Jemne sa snažila ma upokojiť.

„Ja... ja si to neviem predstaviť a... mám strach... aj z operácie, aj že nie som zdravá... aj z nemocnice...“ fňukala som.

„Ale, no... zvládnete to, verte si. Len si tu trochu oddýchnete.“

„Som z toho úplne hotová...“

„Život prináša rôzne prekvapenia, ja už čosi o tom viem.“

„Je to pre mňa niečo strašné...“

„Skúsila som aj horšie veci a vedela by som vám povedať, čo je strašné...“

Pozerala som na ňu a vyzerala, že je vyrovnaná a múdra, a že mi chce pomôcť.

„Ťažkosti prídu samé, ale radosť si treba vedieť urobiť.“

„Ale mňa to všetko hrozne ničí...“

„No, aspoň kúšтик sa posnažte.“ Dohovárala mi.

„Snažím sa... ale nedokážem to...“

„Porozprávam vám, aké prekvapenie mne život pripravil. A nepýtal sa, či chcem alebo nechcem, či to dokážem alebo nie. No, čo poviete?“

„Hm...“

„Aj tak tu nemáme čo robiť, aspoň nám skôr čas prejde,“ s úsmevom mi navrhovala.

„Ako chcete, ale ja mám ísť kdesi na akési vyšetrenie či čo.“ Nedôverčivo som napokon súhlasila. Čo som jej mala povedať? Nič mi nehovorte a dajte mi pokoj?

„Sestrička príde po vás, keď bude treba.“

„Hm...“

„No... to bolo, keď som mala dvadsaťosem rokov. Bola som vydatá, bývali sme u mojich rodičov a mali sme tri deti. Mirko mal osem, Gabike išlo na šiesty a Miško mal tri. Stavali sme dom. V lete sme začali a na konci jesene sme mali základy a prikrytú pivnicu, a cez zimu stavba oddychovala. Tak sa niekedy budovalo. Nie ako teraz, že do roka je dom pod strechou a už sa aj býva. Tri, štyri roky sa stavali dom, podaktorí aj šesť, sedem rokov stavali, ako mali síl a hlavne peňazí. Neboli pôžičky, nenúkali vám z každej strany peniaze, ani firmy neboli, čo by vám všetučko všetko na počkanie urobili. I my sme si tak rozdelili sily a cez zimu sme sporili a zháňali materiál, lebo ťažko bolo s materiálom, široko-d'aleko sme ho zháňali a dovoz... jój, tak to len boli starosti.“ Pani Valika začala obširne. Ja som sa prvýkrát uvelebila na posteli. Sedela som so skrčenými nohami a rukami som si objímala kolená.

„Na jar sme išli robiť plot, že keď nakúpime ten materiál, nech je pod zámkom, lebo človek nikdy nevie... Taký najlacnejší a najjednoduchší plot sa ku stavbe robil a až potom, keď už sa v dome bývalo, sa postavil pekný trvácny plot. Vtedy sme stavali také hrubé drevené koly a na nich sme natiahli pletivo. Tie koly mali tak do troch metrov, lebo sa hlboko do zeme zakopávali, aby dobre držali. Kde tam betón...! To bola drahá vec. No a môj muž na pleci roznášal tie ťažké koly po obvode pozemku a malý Miško všade len s otcom. Všetko robil ako aj otec. Tiež si vložil na plece kus dreva a kráčal za otcom. Muž nevidel, že má chlapca za päťami a zhodil ten kôl... rovno na môjho Miška...“

Nieeee...! Nechcem také reči počúvať! Prečo mi to hovorí? Zhrozená som zložila hlavu na kolená.

„Neviete si predstaviť tú ukrutnú bolesť, ten plač a to zúfanie, keď sme pochovávali môjho synka. Prečo a prečo...? I Mirko i Gabika sa vypytovali, prečo sme Miška do tej jamy dali... Prečo...“

Vystrašene som na ňu civela a ani slovkovo som nedokázala precediť.

„Poviem vám, že to nebolo všetko. Ďalší kríž ma ešte len čakal...“
Ach nie, nech už nehovorí! Nech mi už nič nehovorí...!

„Tam, pri tom nešťastí, pri tom hluku-durku môj muž kričal nie svojím hlasom, čo som to vykonal, Miško môj, čo som ti ja vykonal a kým celá rodina ratovala malého... muž zmizol, stratil sa... Ani na pohrebe nebol. Moji bratia, jeho bratia, susedia, i kto mohol, pre-

hľadávali celé okolie, chodili po lese i vo dne i v noci... nebolo ho... Policajti boli u nás každý deň, vyšetrovali, vypytovali sa...“

Pani Valika, verím vám, ale už nechcem nič počuť... žiadnu hrôzu... Prialo som si v duchu, ale ona bez akéhokoľvek rozpoloženia, nenúteno vykladala ďalej:

„Prišiel sám, v noci, po dvoch týždňoch, zarastený, vychudnutý, s vlčím pohľadom a s čudnou rečou... Nebol to už ten muž, za ktorého som sa vydávala, ani ten otec, ani ten človek... Musela som ja zobrať opraty do rúk a s pomocou celej rodiny sme dom dostávali, aj obidve deti k radosti vychovali a... aj jeho som ustrážiť musela... hocikedy ho fanty chytili... ale pracovitý bol... no zdravý už nikdy... Teraz, v apríli, bude štyridsaťštyri rokov tomu a dvanásť rok som vdova.“

Úplne ma obrala o reč.

Bože, aká som tupá!

Prišla som do nemocnice pripravená viesť s každým taktnú spoločenskú konverzáciu a dbať na slušné dobré vzťahy. Ale toto? Takýto des?! To som neočakávala. Pritom som si neuvedomila, ako zamestnala moje myšlienky, že trúchlenie nad samou sebou ustúpilo do pozadia.

Pípla mi esemeska. Som vo vlaku, všetko v pohode, maj sa fajn. Ó, Adam môj, ty vieš zasiahnúť a potešiť v pravý čas.

„Syn na mňa myslí.“ Mala som možnosť začať rozhovor na inú tému. A porozprávala som jej trochu o synovi. A trochu o dcére, o manželovi, o svojej práci a pristihla som sa pri otázke, že prečo jej vlastne hovorím o svojom súkromí. Pani Valika bola sympatická aj priateľská, ale prečo sa pred ňou tak odhaľujem...? A prečo mi aj ona tak bezprostredne vyložila svoju rodinnú tragédiu ako na táčni? Spoznali sme sa sotva pred hodinou a opisujeme si tu svoje rodinné pomery ako dôverné priateľky. Prečo je to tak? Vyvoláva to toto strohé nemocničné prostredie? Spôsobuje to prirodzená ľudská túžba po porozumení a pochopení? Je to o spolupatričnosti a dôvere v momentálne danej chvíli?

Do dverí vošla sestrička a kývla na mňa:

„Poďte na konzultáciu k vášmu lekárovi.“

„Áno, idem.“ Celá vzrušená som bežala za ňou. Pokojne mi vysvetlila kam mám ísť a pritom sa na mňa usmievala. Môj ošetrojúci lekár bol príjemný, profesionálny a praktický človek asi okolo päť-

desiatky. Vyšetril ma a všeličo sa vypytoval. Mala som mindrák. Na niektoré fakty o svojich predkoch som si rýchlo nevedela spomenúť. Vraj, rodinná anamnéza. Čo mi tu už moji príbuzní pomôžu...

*

Aspoň si pozriem oddelenie, kde to vlastne som. Všetko bolo zrozumiteľne vysvetlené na orientačnej tabuli. Na každých dverách bola zlatožltá tabuľka a modrým písmom napísané koho alebo čo tam nájdem. Prečítala som si aj rozpis dňa, pekne v rámičku a všelijaké iné usmerňujúce pokyny. Na chodbách boli sivé koženkové lavičky a na nich posedávali pacientky. Niektoré navzájom diskutovali, iné len tak nemo sledili, čo sa deje. A ďalšie sa motali a tmolili, akože sa prechádzali. Tak fungoval celý spoločenský život v nemocnici.

Pardon.

Toto nebol celý spoločenský život. Najkultúrnejšie miesto bola jedáleň. Za najvýznamnejšie udalosti dňa sa považovali raňajky, obedy a večere, a hlavne kolektívne sledovanie televízie.

Dozvedela som sa to, až keď sme išli s pani Valikou na večeru. Ja prvýkrát.

Jedáleň bola spoločná pre obidve strany oddelenia, teda pre mužov aj pre ženy. Platil tam systém ako v školskej alebo závodnej jedálni, že strava sa vydávala cez okienko, ale nie na lístok, ale na číslo diéty, ktorú určil ošetrovateľský lekár na konzultácii. Jedáleň sa mi páčila. Na rozdiel od tej školskej alebo závodnej, nebola veľká a hlučná ako hangár, ale útulná a príjemná. A nebyť toho okienka na výdaj stravy a tiež vozíka na odkladanie použitého riadu, pôsobila by celkom ako šikovná malá reštaurácia. Divila som sa, že je takých nevelkých rozmerov, lebo celé oddelenie mi pripadalo rozsiahle, a robila som si starosť, ako sa tam pomestíme. Až neskôr som pochopila, že jedáleň je akurát. Mnohí pacienti boli nechodiaci, alebo po operácii, alebo ináč vyradení zo spoločného stolovania a ošetrovateľky im nosili jedlo do izby.

Celá miestnosť mala svieže citrónovožlté steny a biely nábytok, stoly, čalúnené stoličky s vysokými operadlami a skrinky z obidvoch strán dvier. Stenu oproti vchodu tvorili veľké biele predĺžené okná. Na parapete, vo výške asi šesťdesiat centimetrov nad zemou, boli

v primeranom množstve kvitnúce fialky rôznych farieb. Na prvý pohľad bolo jasné, že sa o ne s láskou stará niečia obetavá ruka.

K šesťmiestnym stolom, ktoré prikryvali raz bielymi, inokedy žltými obrusmi, sme si sadali podľa možností na to isté miesto, alebo kde bolo voľné, kde nás zaviedli sympatie. Kultúry chtiví a pobytom starší pacienti už mali dopredu vyhladenú a obsadenú pozíciu, z ktorej bol pohodlný výhľad na televízor, zavesený na stene nad okienkom na výdaj stravy.

Atmosféra v jedálni bola rôzna. Ako sa menila zostava pacientov, tak sa menilo aj ovzdušie.

„Feri ide už zajtra domov a teší sa na ženu,“ oznamoval na plné ústa sivý pán, asi šesťdesiatnik, fúzatému svalnáčovi, ktorý práve vošiel.

„Len či ho ona čaká! Feri, držím ti palce,“ nahlas si doberal Feriho fúzač a pozeral smerom k oknám.

„No, Feri, tak to bude zajtra u vás doma ľudová veselica. Nechcel by som byť tvojím susedom...“ uštipačne vyhlasoval guľatý pánko bez vlasov od vedľajšieho stola.

Neviem, ktorý bol Feri, lebo Feri mlčal, ale všetci prítomní boli svedkami vtipkovania na jeho účet.

S pani Valikou sme si sadli k stolu, pri ktorom už sedeli dve pacientky. Pani Valika sa s nimi poznala, sedávali spolu už predtým. Pokojne sme jedli a ja som len načúvala, ako ľudia vedia kritizovať jedlo. Ktovie, čoedia moji dvaja doma, mysliac pritom na dcéru a manžela. Zavolám im, len čo prídem na izbu.

„Babička, sadnite si, ja vám donesiem večeru,“ vyrušilo ma z mojich myšlienok razantné zvolanie energickej panej, ktorá sa drala od stola, čo bol najbližšie pri okienku, ku skromnej útlej stareнке. Starenka mi pripadala sebestačná a dokázala by sa o seba postarať. Ale čo by robila so svojou energiou „energická pani“? Hrmotne ju usádzala, strkala jej do rúk príbor ako malému decku.

„A čo? Bola dcéra?“ vyšetrovala ju a bezbranná starenka nevedela, čo skôr.

„Nie, nebola,“ odpovedala iná pani od iného stola a pokračovala: „každý deň ju vyčkáva a nič.“ Asi bola s babičkou spolu v izbe. Rozohnene riešili návštevy jej dcéry, jej zdravotný stav a s „dôležitými“ otázkami sa pridali aj ďalšie horlivé ženy, až spokojnú staren-

ku zneistili. Divadlo. Hlavná postava: nenahraditeľná „energická pani“.

Uvedomila som si, že jedáleň je nebezpečné miesto. V žiadnom prípade nesmiem dopustiť, aby na tejto scéne vystupovala moja osoba v akejkolvek úlohe. Keď si už musíme z akéhosi nepochopiteľného a nevysvetliteľného dôvodu navzájom vykladať o svojom súkromí, tak nech sa to odohráva v dôvernom prostredí a bez divákov.

V izbe som zistila, že mám neprijatý hovor. Od Lindy.

„Ahoj, Linduška. Volala si? Čo máš nové?“

„Ahoj, mami, hej volala, no, že ako sa ty máš? Ja som teraz na ceste k Denise, ideme si skúšať tú sočku na zajtra.“

„Aha, hej. No výborne. Ja sa aklimatizujem a mám sa dobre. Zatiaľ. A oco? Čo ste večerali?“

„Jedli sme párky. Boli fest fajn s kečupom, oco kúpil. A je doma, tak mu zavolaj, je zvedavý na teba.“

„Dobre, moja.“

„Už som pri výťahu... zavolám ti potom... dobre? Nebudem dlho, len si to zopakujeme, ja svoje, ona svoje. Vieš, musíme to vedieť aj plynulo a pútavo prezentovať. Tak zatiaľ čauko, mami.“

„Ahoj, srdiečko.“

S Denisou boli spolužiačky už na základke, výborne si rozumeli a dopĺňali sa aj na gymnáziu. Aj SOČ robili spoločne, hoci každá na inú tému. Lindu zaujal *Zlatý rez v umení*. Snorila a hľadala a kombinovala a nakoniec vykonštruovala celkom peknú prácu. Pomáhala som jej upraviť ju do finálnej podoby a dostať do hrebeňovej väzby.

Nemala som zábrany trkovať s Lindou pred pani Valikou. Ale s manželom... prišlo mi to nevhodné... Premýšľala som, kam sa zasiať...

Sprecha!

Výborným miestom na telefonovanie bola kúpeľňa. Čistá, na bielo vykachličkovaná, so žltými dlaždicami, s dvoma sprechami, jednou klasickou vaňou a na bielo zatretými sklami do polovice okien. Bolo tam aj praktické kreslo s pevnou širokou kovovou konštrukciou a masívnym plastovým sedadlom a operadlom na sprechovanie imobilných. Čľapotavo som pustila vodu do vane, aby ma nikto nepočul, kráľovsky zasadla do kresla a v pohodičke som telefonovala.

Praktizovala som to mnohokrát, vždy, keď sa mi žiadalo dôverne si pohovoriť s manželom. Nesmelo to byť vo frekventovanom čase. Ráno pred vizitou a večer po vizite.

Večerná vizita prebehla tak, že službukonajúci lekár navštívil jednotlivých pacientov, viedol s každým príjemný rozhovor, nechal priestor na vyrozprávanie sa a tým všetkých na noc upokojil.

Išla som do kúpeľne, tentoraz za tým účelom, na ktorý bola určená. Osprchujem sa, prezlečiem do pyžama a pokúsim sa dáko prežiť prvú noc v nemocnici. Hrabala som v kozmetickej taške a vyberala sprcháč... a... čo to tu mám? Rolička milovaných pastiliek s príchuťou čiernych ríbezlí... Adam môj zlatý! Vedela som to, vedela! Predsa mi len pripravil ďalšie prekvapenie. Nahlas a s chuťou som sa zasmiala. S blaženým pocitom som sa sprchovala a pohmkávala známy refrén populárnej pesničky. Ako doma.

Na izbe som ihneď písala esemesku. Milý môj Adam, podarilo sa ti rozosmiať ma na plné hrdlo, ďakujem ti veeeeeľmi pekne. Drž sa.

O pár minút volala Linda.

„Mami, ahoj, už som doma, všetko v pohode. Nasmiali sme sa s Denisou, lebo sme sa tvárili ako dve dôležité skúsené manažérky. Tak uvidím, či aj zajtra mi bude do smiechu, ale zatiaľ je to fajn. A ty ako?“ dobre naladená mi rapotala.

„Teším sa s tebou, Linduška. Aj Adam ma potešil,“ a vykrákorila som jej o Adamovom žartíku, „a veľmi ti držím palce, nech ti všetko výborne dopadne... Lúbim ťa, dievčatko moje.“

„Aj ja ťa ľúbim, mamička a ďakujeem.“

Pani Valika sa tiež pripravovala na spanie, ale keď ma videla a počula plnú radosť, pochválila ma.

„Máte milé deti. Ako sa starajú o vás... Ako vás rozveselili...“

Áno. Bola to pravda. Doma ma mnohokrát vytočili, keď si ako sebavedomí adolescenti obhajovali svoje názory a hlavne, keď si uplatňovali právo slobody prejavu, ale v mojom náročnom chorom období boli vnímaví a zlatí.

„Už ste celkom iný človek. Keď som vás prvý raz videla... Bože-môj, myslela som, že ste tu prišli umrieť...“ priznala sa.

„Ah, prepáčte mi, že som vás vystrašila.“ S úsmevom som jej objasňovala, že som mala panický strach z nemocnice, viac ako z väzenia, ale hlavne z mojej choroby... a ešte vždy ma to drží... a neviem sa s tým stotožniť... že ja a operácia...

„Áááale, prosím vás... kto je dnes zdravý? Každý niečo má. Nemocnice sú plné ľudí... A lekári sú špecialisti, so všetkým si vedia poradiť. Spoločne sa...“

a bude dobre.“

„Hm, hej... ale...“

„A môžem vám prezradiť, bola som už veľa ráz a vo všetkých nemocniciach, ale tu je najlepšie.“

„Áno? Tak to som rada.“

„A... nebojte sa...!“

„Hm.“

„A hlavne, čo vám pomôže...Veriť...“

„Hm.“

„...a dôverovať Bohu...“

„Hm.“

„...v modlitbe...“

„Hm.“

„Lebo, zapamätajte si,“ kantorsky zodvihla pravý ukazovák, „lekár lieči, ale Pán Boh uzdravuje.“

„Hmmm. Tak toto si chcem zapamätať.“

Ráno, keď sme sa lúčili, vyobjímali sme sa, akoby sme prežili spolu pol života. Obdivovala som ju. Brala všetko s pokorou a dokázala sa radowať z toho, čo mala a ešte sa aj podeliť.

Tesne pred operáciou som cítila neskutočný nápor na moju psychiku. Bola som sama a potvorská fantázia dotieravo provokovala moje myšlienky. Skrotila som ich modlitbou. Pani Valika povedala, že mám veriť.

*

Najskôr sa prebudilo moje JA na to, ako ma sestrička volala po mene. Nemala som pojem o čase, ani o svete, neustále som odchádzala do sna. Až po nejakej chvíli som si začala objavne uvedomovať, že JA som aj nejaká hmota, že mám aj telo, aj ruky, aj nohy. Ako lazar som ležala na takej zvláštnej posteli medzi dvoma závesmi a všetkými prístrojmi, ktoré ma monitorovali. A sestričky to všetko sledovali. Hlavne mňa. Cudzí ľudia sa starali o moju telesnú schránku, o moje dôverné, intímne záležitosti a nebolo mi to nepríjemné.

„Pozdravuje vás manžel a praje veľa síl,“ oznámila mi sestrička, keď som bola práve prebudená a mokrou gázou mi zvlhčovala pery a osviežovala celú tvár a zápästia.

„Prosím? Ako...?“ Stislo mi hrdlo a keby som neležala, vypadli by mi slzy. Ale v polohe horeznačky mi nečujne stekali do uší.

„Volal váš manžel a pýtal sa, ako sa máte, ako ste to zvládli... A prosil, aby som vás pozdravila a zapriala veľa síl,“ ešte raz mi to zopakovala.

Ešte doma som rázne zakázala celej rodine, manželovi, dcére a synovi, aby mi v deň operácie volali a tiež nech sa neopovážia ma prísť pozrieť skôr, ako im dám súhlas. Predstavovala som si to tak, že by som nezniesla, keby ma ľutovali a videli ma zúboženú a nemohúcu ako nejakú znehodnotenú bytosť. Bola som odhodlaná sama si uniesť svoj nevládny stav a nevyvolávať ten bezmocný súcit aj u nich. Ach, Bože, ako som sa mýlila! Aká by som bola šťastná, ako dobre by mi padlo, keby ma dcéra držala za ruku, manžel sem-tam pohladil po vlasoch a syn, ten vtipkár, by sa snažil vylepšiť nejakú technickú záležitosť na mojej posteli, aby sa mi lepšie ležalo a pritom by ma všetci chlácholili a ochkali, aká som biedna chudinka. Je podstatný rozdiel v tom, kedy robíme rozhodnutia. Či v čase, keď sme v pohode a nad vecou, alebo keď sme v nepohode a je nám pod psa.

Ó, ako dobre urobil Stano, že ma nepočúvol a zavolať. Aké je to krásne, keď viem, že myslí na mňa. A vlastne... Ja som zakázala volať na môj mobil. Ale do nemocnice... nie... No, aký múdry...

Vnímala som, že cez hadičku, odstrihnutú z infúzie, mi dávali piť a primár sa nado mnou skláňal a nútil ma cvičiť nohami, skrčiť v kolene a vystrieť, skrčiť a vystrieť, jedna noha, druhá...

Až keď sa moja hlava, môj mozog, moje sebauvedomenie sa spojilo s mojim telom a tvorila som jeden ucelený subjekt, zavolať som manželovi. Povedala som mu, že je to ťažké, a že všetky moje predstavy o tom, ako to bude tesne po operácii boli úplne, ale úplne iné ako to, čo práve prežívam a že sa ohlásim neskôr.

Pani Helena

Na druhý deň ma sestričky na vozíku previezli do izby. Rozčapili celé dvere a s veľkým hlukom, vozík hrkal a škripal, ma doviezli k posteli. S nacvičenou rutinou ma hravo premiestnili na lôžko, postarali sa o moje pohodlie a s tým vrzgajúcim vozíkom odišli. Vtedy som zbadala, že posteľ oproti mojej je obsadená. Pani, ktorej patrila, sedela za dverami pri stole a riešila krížovku. Fajn, budem mať spoločnosť, potešila som sa. Môžeme sa porozprávať, navzájom si pomôcť...

V tom neľahkom pooperačnom čase som bola ubolená a precitlivená, svet som videla detsky úprimne. Nedokázala som správne odhadnúť situáciu a nemohla som ani tušiť, čo ma pri ťažkej a zložitej povahe pani Heleny na izbe s ňou čaká.

Pozerám na moju novú spolubývajúcu a nič. Odušu lúšti tú krížovku. O chvíľočku prišla sestrička znova a doniesla pre mňa infúziu, namontovala všetko, čo treba, perfektne mi pichla ihlu, pozakrývala ma a privetivo sa opýtala: „leží sa vám dobre?“

„Áno, áno, ďakujem pekne.“ Len čo odišla, pribehla ďalšia.

„Ešte vám zmeriam tlak.“ Vystrčila som druhú ruku.

„A ešte teplomer vám dám.“

„Teplotu máte v poriadku, aj tlak máte výborný,“ skontrolovala ihlu aj prietok infúzie, usmiala sa a už jej nebolo. Spokojne som si podriemkavala.

„Máte pero?“ ozvala sa pani od stola. Nevedela som, či sa mi to sníva, či isto niekto hovorí.

„Máte pero?“ zopakovala.

Dvihla som hlavu, „áno, mám, tu v šuplíku mám.“

Pani sa s hrmotom zdvihla a ťažko, šuchotajúc papučami po zemi, prišla ku mne. Chladná, plná odmeraná tvár, asi v mojom veku. Ukázala som jej na zásuvku stolíka, vybrala si odtiaľ pero, „mne sa vypísalo,“ povedala, odsuchtala naspäť, sadla za stôl a písala ďalej. Nič viac! No, čudná osoba. Alebo ja som čudná? Zapochybovala som o sebe. Možno z tých liekov v infúzii. Aha, infúzia! Práve mi

dotiekla a takmer na sekundu prišla sestrička. Vzápätí za ňou mi ošetrovateľka doniesla obed.

„Dnes máte diétnu stravu a na izbe. Ďalej sa uvidí, ako povie pán primár na vizite.“

„A vy choďte na obed do jedálne,“ povedala zas krížovkovej pani. Kým sa pozviechala od stola, ošetrovateľka ešte stihla vymenovať moje menu. Slepáci vývar s vaječnou hmlovinou, dusený mletý rezeň s ryžou. Sestrička ma medzitým oslobodila od infúzie, ošetrovateľka mi podala jedlo s celou táčnou priamo do postele, poobkladala ma vankúšom a paplónom, aby sa mi dobre sedelo a tiež, aby sa jedlo nevylialo.

„Ešte vám trochu otvorím okno, pozrite, aký je krásny deň,“ povedala ošetrovateľka a už aj bolo okno otvorené. Ako šesťmesačné dojča som sedela obložená perinami na tej posteli, pomaly jedla zvláštny obed a tešila sa z krásneho výhľadu na nemocničný park. Moja spolubývajúca sa medzitým, ani neviem kedy, nenápadne vytratila z izby.

Deň bol ozaj prekrásny. Bola polovica marca, slnko bolo už veľmi teplé a dostatočne prehrievalo chladivý vzduch. Veľmi dobre mi to padlo. Aj obed, aj ten vzduch. Ešte vždy som bola dosť ospalá a keď som sa pár krát výdatne nadýchla, hneď som ožila. Ako to len tá ošetrovateľka vedela, že čo potrebujem a čo mi urobí dobre? Prižmurovala som oči, lúče slnka dopadali až na moju posteľ a na mňa, a dobíjali ma energiou, ktorá postupne prúdila celým mojím telom. Áno, áno, zákrok sa určite vydaril a ja budem zdravá... Ale čo! Ja som zdravá! Som zdravá!

Dojedla som a uvoľnene som si sedela a vytešovala sa, aký je ten svet krásny, akí milí sú všetci ľudia, ako správne je všetko usporiadané, aká je príroda múdra, aha, aj celé vtáčie spoločenstvo sa raduje a robí si odvážne plány na prichádzajúcu jar, čo sa dá s istotou dedukovať zo živého a intenzívneho operného rozhovoru, ba až hádky vtákov v korunách už napučaných stromov... Zrazu prudký náraz do dverí, zdalo sa mi, že vypadnú z pántov... To pani krížovková sa vracala z obeda. Tentoraz nešla k stolu, ale ku svojej posteli, hlučne si naliala minerálku a tiež sa zapozerala von oknom, ale svojím, zatvoreným. Hm, tá žena má zjavne nejaký problém... Evidentne ma ignorovala a išiel z nej strach. Bála som sa, že keď urobím niečo nevhodné, nastane výbuch. Buď trpezlivá a pokojná, hovorila

som si. No, veď trpezlivá som, čo iné tu teraz môžem, a pokojná som tiež, ešte z infúzie. Opatrne som poskladala taniere na nočný stolík a potichučky som si ľahla.

Odrazu mi bolo z toľkého výborného vzduchu zima. Ľahko ako vánok pribehla ošetrovateľka pre riady.

„Čo? Chutilo?“ nečakala na moju odpoveď a pokračovala: „zatvorím už okno?“

„Áno. Áno.“

„A teraz si pospíte, že zajtra ste fit.“

Zohriala som sa pod paplónom a premohol ma spánok. Spala som dlho a očividne mi to pomohlo, cítila som sa oddýchnuto a vitálne. Po pravidelnom meraní teploty ma sestrička vyzvala na prechádzku.

„Poďte, moja, skúsime sa spolu trochu prejsť.“ Najprv mi pomohla zložiť z postele nohy, potom v obojstrannom vrúcnom objatí ma postavila na zem.

„Chyťte sa ma. Poriadne sa do mňa zaveste,“ ponúkla mi rameno. Ovalila som sa o ňu celou váhou a druhou rukou som sa pridržovala všetkého, čo bolo na dosah. Aj postele mojej nemej spolupacientky. A očami som štrngla o jej kovový pohľad, namierený na mňa ako dvojhlavňová brokovnica. Išla som vlastne na vecko, čo bolo hneď oproti izbe, a na prvýkrát mi ten výlet bohato stačil. Žiadalo sa mi celému svetu zvestovať moju radosť. Krížovková pani ležala na posteli a čítala časopis tak tuho, že v celej miestnosti bolo cítiť napätie. Asi nie som jej krvná skupina. Ona nepotrebuje porozumenie a spolupatričnosť.

Sestrička ma opatrne uložila do postele, „no, ako krásne ste to zvládli,“ pochválila ma, pekne pozakrývala a ešte aj podala knihu.

Neostávalo mi nič iné, len počkať do večere. Moja spolubývajúca odišla do jedálne a ja, namiesto jedenia, som sa vrhla na telefón.

„Haló, halóóó... hlási sa veľký maród...“ snažila som sa hovoriť odľahčene a vtípane, ale manžel ma priviedol do reality.

„Konečne! Majka, zlato moje, ako sa máš? My sa tu strachujeme o teba. Aj Linda je tu... aj Adam volal, pýtal sa, že či si taká slabá, či máš vybitý mobil... alebo čo... no hovor, hovor... ako ti je...“

„Ach, no... dobre sa mám, zvládam to nejako... Sestričky lietajú okolo mňa, všetko robia pre moje pohodlie, až mám výčitky, že ma